

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

telefoon 038 499 [REDACTED]
[REDACTED]@overijssel.nl
Zaaknummer 5797612

Woningstichting SallandWonen
De heer [REDACTED]
Postbus 180
8100 AD RAALTE

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
30.09.2020	2020/0203971			

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte heer [REDACTED],

Mevrouw [REDACTED] van het adviesbureau ECOquickscan B.V. heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 15 april 2020² ontvangen. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³ en aangevuld⁴. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing. De aanvraag is gedaan vanwege verduurzaming van woningen in Broekslag in Wijhe. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing⁵ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van gierzwaluw en huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen⁶ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁷.

Deze ontheffing heeft betrekking op verduurzaming van woningen voor de locatie Broekslag in Wijhe met de adressen:

- Beatrixlaan 1, 3, 5, 7, 17, 19, 21 en 23;
- Emmalaan 2b, 3, 7, 8, 10 en 12;
- Julianalaan 11, 13, 15, 17, 50, 52, 54 en 56;
- Wilhelminalaan 2, 4 en 6;
- Willem de Zwijgerlaan 2, 3, 4, 6, 7, 13, 21, 25, 31, 33, 35, 37, 39, 41 en 43.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis opzettelijk te storen^{8,9}. Dit omdat u voldoende voorzorgsmaatregelen neemt om het (ver)storen van deze soorten te voorkomen, onder andere door te werken buiten gevoelige perioden van de betreffende soorten en/of vervangende verblijfplaatsen te realiseren.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb
² EDO-kenmerk 2020/0115427
³ EDO-kenmerk 2020/0204176 en 2020/0260312
⁴ EDO-kenmerk 2020/0250216
⁵ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb
⁶ Art. 3.1, tweede lid Wnb
⁷ Art. 3.5, vierde lid Wnb
⁸ Art. 3.1, vierde lid i.s.m. het vijfde lid Wnb
⁹ Art. 3.5, tweede lid Wnb

Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2027.

Wij hebben een langere ontheffingsperiode opgenomen, zodat de vereiste monitoring uitgevoerd kan worden.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- De aanvraag van 15 april 2020 met de bijbehorende stukken te weten: Het activiteitenplan van 20 juli 2020¹⁰, aanvullende informatie van 7 september 2020¹¹ en aanvulling op aanvraag van 18 september 2020.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd¹².

De verschuldigde leges zijn:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	WNB aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke inrichting	€ 3.025,00
Totaal leges		€ 3.025,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED], te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2020-001724 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

[REDACTED] sel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1
Bijlage 2
Bijlage 3

Voorschriften
Overwegingen bij het besluit
Ontwerp mitigerende maatregelen vleermuizen

¹⁰ EDO-kenmerk 2020/0204176

¹¹ EDO-kenmerk 2020/0250216 en 2020/0250217

¹² Belastingverordening Overijssel

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Olst-Wijhe;
- ECOquickscan B.V., t.a.v. mevrouw ████████, 't Grieth 10, 6924BJ Loo Gld.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 – 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2020/0203971). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige¹³, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2020/0203971).Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Werken buiten kwetsbare perioden

5. Bij de planning van de werkzaamheden (zoals dakrenovatie) houdt ontheffinghouder rekening met de kwetsbare perioden van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. De kwetsbare perioden zijn op hoofdlijnen:
 - a) voortplantingsperiode van de gierzwaluw van 15 april tot en met 15 augustus;
 - b) voortplantingsperiode van de huismus van 1 maart tot en met 31 augustus én vorstperioden (van minimaal 3 dagen met overdag temperaturen <0°C) in de periode van 1 december tot 1 maart;

¹³ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

- c) De voortplantingsperiode van de gewone dwergvleermuis van 15 mei tot en met 31 augustus en van de laatvlieger van 15 mei tot en met 30 juli. Van laatvlieger kunnen jonge dieren nog tot in oktober gezoogd worden. De ruige dwergvleermuis is niet aanwezig in de zomerperiode;
 - d) De overwinteringsperiode van de drie vleermuissoorten van 1 november tot en met 31 maart.
6. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze kwetsbare perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode worden beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de betreffende soort. Afwijkingen worden onderbouwd beschreven in het logboek. Het moment waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd is overeenkomstig de beoordeling van deze ecologisch deskundige.

Ongeschikt maken verblijfplaatsen

7. Buiten de (in voorschrift 5) genoemde perioden en minimaal tussen de 3 tot 5 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden, worden de huidige verblijfplaatsen van huismus en vleermuizen (in woningen en kasten) ongeschikt gemaakt. Geschikte perioden voor uitvoering voor vleermuizen zijn 1 maart tot en met 15 mei of in september en oktober, mits er zekerheid is dat laatvlieger niet meer van het gebouw gebruik maakt. Voordat de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt en kasten verwijderd worden, wordt een controle uitgevoerd door een ecologische deskundige op afwezigheid van beschermde soorten. Alleen bij afwezigheid van beschermde soorten mogen de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt en/of verwijderd worden.
8. Het ongeschikt maken van de nesten van de huismus en vleermuizen vindt plaats door het afdichten van de toegangswegen naar de verblijfplaatsen. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van diverse materialen zoals doek, dubbeltjesgaas, spouwborstels, vogelschroot (huismus) of 'exclusion flaps' (vleermuizen), mits het afdichten zorgvuldig plaatsvindt zodat geen openingen overblijven. De werkzaamheden worden tezamen met de ecologisch deskundige uitgevoerd en gecontroleerd op hun effectiviteit. In het logboek wordt aangetekend op welke wijze dit is gebeurd.
9. Na het ongeschikt maken van de vleermuisverblijfplaatsen wordt controle uitgevoerd met behulp van een batdetector. Deze controle moet 3 tot 5 dagen na het ongeschikt maken worden uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige, waarbij de nachten geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen moeten hebben ($>10^{\circ}\text{C}$ en weinig wind $<4\text{Bft}$). Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan worden extra maatregelen getroffen om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure wordt herhaald totdat geen vleermuizen meer waargenomen worden in de verblijfplaatsen. In het logboek wordt de datum van de controle en de resultaten opgenomen.

Soortspecifiek

Gierzwaluw

10. Voordat de gierzwaluw in Nederland terugkeert (circa half april), wordt door ontheffinghouder duurzame permanente voorzieningen gerealiseerd. De kopgevels van 9 woningen worden geschikt gemaakt voor de gierzwaluw. Ontheffinghouder zorgt voor een invliegopening (zoals een spleet) van 3,5 a 4 cm tussen gevelpan en boeiplank. Hierdoor wordt voor geschikte, duurzame nestplaatsen gezorgd.
11. De plaatsing en de kenmerken van de voorzieningen voldoen aan kennisdocument van de gierzwaluw¹⁴. In het ecologisch logboek wordt onderbouwd hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.

Huisumus

12. In maart 2020 zijn 18 tijdelijke huismuskasten (type HMT1) opgehangen aan de woningen binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen. De tijdelijke voorzieningen zijn ook geschikt voor de winterperiode. In het ecologisch logboek wordt onderbouwd hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.
13. De tijdelijke kasten moeten tenminste blijven hangen tot nadat de permanente vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke kasten mag alleen buiten de kwetsbare periode van de betreffende soorten plaatsvinden en op het moment dat deze niet in gebruik zijn. In het logboek moet de datum van verwijderen worden opgenomen.
14. Voor maart 2021 realiseert ontheffingshouder vervangende, permanente voorzieningen. In de gerenoveerde woningen worden duurzame, permanente verblijfplaatsen aangebracht voor de

¹⁴ Pagina 21 t/m 26.

huismus. Hiervoor wordt het vogelschroot verhoogd geplaatst. De ruimte onder de eerste dakpan is voldoende toegankelijk voor de huismus om te gebruiken als nestplaats en de ruimte tussen de dakconstructie en de dakpan wordt niet ingenomen door isolatiemateriaal. Deze methode wordt over de gehele lengte van het dak toegepast. Dit wordt gedaan bij 26 woningen in het plangebied. In het logboek wordt aangegeven waar en op welke wijze deze maatregel is uitgevoerd.

Vleermuizen

15. Als tijdelijke mitigatie zijn in maart 2020 tijdelijke voorzieningen voor de gewone en ruige dwergvleermuis getroffen, die voldoen aan het gestelde in de kennisdocument van gewone en ruige dwergvleermuis (§3.2 van beide documenten). Dit betreft:
 - 4 tijdelijke kraamkasten van een meerlaags model geschikt voor gewone dwergvleermuis;
 - 24 kasten die geschikt zijn als zomer- en paarverblijfplaats en in milde winters voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis;De kasten hangen binnen 100 a 200 meter van de huidige verblijfplaatsen en in het leefgebied van de groep. In het ecologisch logboek wordt onderbouwd hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.
16. De tijdelijke vleermuiskasten mogen buiten de kwetsbare perioden verwijderd of verplaatst worden nadat de permanente verblijfplaatsen (zie voorschrift 17) zijn opgeleverd en deze minimaal zes maanden beschikbaar zijn in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de ruige dwergvleermuis. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten wordt door een ecologisch deskundige vastgesteld dat de betreffende kasten niet door vleermuizen gebruikt worden. Het verwijderen van de tijdelijke kasten mag alleen buiten de kwetsbare periode van de betreffende soorten plaatsvinden en op het moment dat deze niet in gebruik zijn. In het logboek moet de datum van verwijderen worden opgenomen.
17. Bij 9 verschillende kopgevels van de gerenoveerde woningen zal ontheffinghouder tijdens de renovatie duurzame, permanente verblijfplaatsen aanbrengen voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. In het logboek wordt onderbouwd waar en op welke manier dit voorschrift is uitgevoerd.

Ontheffinghouder plaatst op vier kopgevels gevelbetimmering (type: Faunaprojecten type VMN1 – gevelbetimmering) aan volgens het ontwerp van bijlage 3 van dit besluit. De achterzijde van de gevelbetimmering en de buitenmuur moet indien nodig ruw afgewerkt worden zodat vleermuizen voldoende grip hebben om te hangen. De gevelbetimmering hangt minstens op de locatie(s) met de huidige kraamverblijfplaats gewone dwergvleermuis en de zomerverblijfplaats van de laatvlieger.

Daarnaast realiseert ontheffinghouder bij 5 andere kopgevels overstekken van de nieuwe daken, volgens het ontwerp op van bijlage 3 van dit besluit. De ruimten onder deze kopgevels zijn geschikt als paar- en zomerverblijfplaats voor beide soorten.

Monitoring

18. Het gebruik van de vervangende kraamverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en de zomerverblijfplaats van de laatvlieger moet na afronding van de renovatie worden gemonitord. Deze monitoring zal worden uitgevoerd volgens de voorwaarden van het Vleermuisprotocol 2017, tabblad werkwijze 'kraamverblijfplaats gewone dwergvleermuis' en 'zomerverblijven van de laatvlieger'. De monitoring zal door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger worden uitgevoerd. De monitoring wordt in de zomers van 2022 tot en met 2026 uitgevoerd, tenzij al eerder blijkt dat de betreffende soort aantoonbaar gebruik maakt van (een van) de vervangende verblijfplaats(en).
19. Op verzoek kan ontheffinghouder afwijken van voorgaand voorschrift. Dit kan alleen na goedkeuring van bevoegd gezag. Dit verzoek kan gedaan worden door een e mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl.
20. Indien uit de monitoring blijkt dat permanente vervangende voorzieningen niet gebruikt worden door de betreffende soort geeft ontheffinghouder in de jaarlijkse monitoringsrapportage aan welke maatregelen nodig zijn om de effectiviteit te verbeteren. Tevens zal ontheffinghouder dan een plan van aanpak toevoegen waarin is weergegeven binnen welke termijn deze aanpassingen worden gerealiseerd.
21. Door ontheffinghouder wordt jaarlijks voor 1 november (eerste maal in 2022) een rapportage over de monitoring conform voorschrift 18 en 20 naar ons ter goedkeuring opgestuurd door een e mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Hierin geeft ontheffinghouder de resultaten van het afgelopen jaar weer. Indien de betreffende soort aantoonbaar gebruik maakt van de vervangende

verblijfplaats(en), dan kan ontheffinghouder ons in deze rapportage verzoeken de monitoring te mogen beëindigen. Wij kunnen aanvullende maatregelen opleggend indien uit de resultaten blijkt dat de gewone dwergvleermuis en/of laatvlieger geen gebruik maakt van de permanente voorzieningen. Aanvullende maatregelen kunnen bestaan uit extra voorzieningen of interne of externe aanpassingen aan deze permanente voorzieningen. Dit is afhankelijk van de resultaten van de monitoring.

Overige zaken

22. De werkzaamheden voert ontheffinghouder uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.
23. Ontheffinghouder houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties en ontwerp tijdelijke en permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector, monitoringsrapportage en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver aan hem/haar getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	9
A1	Bevoegdheid	9
	A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	9
A2	Procedure	9
	A2.1 Overeenstemming andere provincie	9
	A2.2 Adviesverzoek aan gemeente	9
A3	Toetsingskader soorten	9
	A3.1 Wettelijke regels	9
	A3.2 Provinciaal beleid	9
	A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten	10
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	10
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
	B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten	10
	B1.2 Doel van het project	11
	B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	11
	B1.4 Periode	12
	B1.5 Onderliggende documenten	12
	B1.6 Aanvullende gegevens	12
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	12
C1	Inhoudelijke beoordeling	12
	C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	12
	C1.2 Effectbeoordeling en mitigatie	14
	C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing	16
	C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	17
	C1.5 Wettelijk belang van het project	17
	C1.6 Toetsing aan overige vereisten	17
	C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden	17
D	Slotconclusie	17

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁵. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁶ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁷ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹⁸ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁹ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

¹⁵ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹⁶ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁷ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹⁸ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁹ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen²⁰ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de gierzwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soorten geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

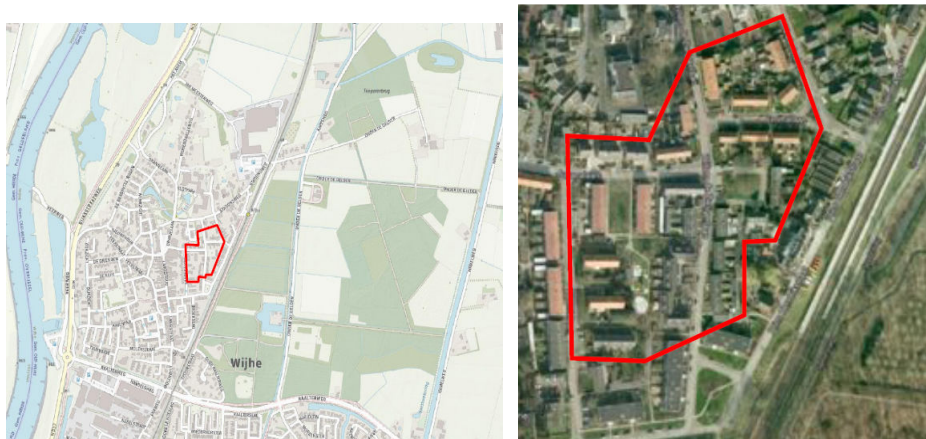
B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

SallandWonen wil groot onderhoud uitvoeren bij haar woningen in de wijk Broekslag in Wijhe. Het gaat om de volgende adressen:

- Beatrixlaan 1, 3, 5, 7, 17, 19, 21 en 23;
- Emmalaan 2b, 3, 7, 8, 10 en 12;
- Julianalaan 11, 13, 15, 17, 50, 52, 54 en 56;
- Wilhelminalaan 2, 4 en 6;
- Willem de Zwijgerlaan 2, 3, 4, 6, 7, 13, 21, 25, 31, 33, 35, 37, 39, 41 en 43.

²⁰ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.



Figuur 1 - Kaart projectgebied

Het betreft diverse werkzaamheden aan de woningen, zoals dakisolatie en vernieuwing kozijnen. Alle werkzaamheden betreffen werkzaamheden aan de woningen zelf. Er wordt geen groen gesnoeid, gekapt of verwijderd. Op pagina 1 van het activiteitenplan²¹ staat een uitgebreide omschrijving van de werkzaamheden. De werkzaamheden zijn voorlopig gepland van oktober 2020 tot eind maart 2021.

B1.2 Doel van het project

Woningstichting SallandWonen wil haar woningvoorraad verduurzamen, zoals afgesproken in het Convenant Energiebesparing Corporatiesector. Doel voor de langere termijn is CO₂-neutraal te zijn in 2050. Dit doet ze in twee fasen: voor 2021 streeft ze een gemiddeld energielabel B bij haar woningvoorraad na en een gemiddeld label A in 2030.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van de verbodsbepalingen en soorten, zoals opgenomen in tabel 1.

Tabel 1: soorten en verbodsbepalingen

Soort	verbodsbepaling	nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk vernielen of beschadigen ²²	Opzettelijk verstoren ^{23, 24}	voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen ^{25, 26}
Gierzwaluw		X	X	
Huismus		X	X	
Gewone dwergvleermuis			X	X
Ruige dwergvleermuis			X	X

²¹ EDO-kenmerk 2020/0204176

²² Art. 3.1, tweede lid Wnb

²³ Art. 3.1, vierde lid Wnb

²⁴ Art. 3.5, tweede lid Wnb

²⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

²⁶ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

	verbodsbepaling		
Soort	nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk vernielen of beschadigen ²²	Opzettelijk verstoren ^{23, 24}	voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen ^{25, 26}
Laatvlieger	x		

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 augustus 2020 tot en met 31 december 2022.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ontheffingsaanvraag van 15 april 2020;
- Ondertekende en gedateerde machtiging;
- ██████████, ██████████, Aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming Broekslag fase 1 te Wijhe. ECOquickscan, 3 april 2020.
- ██████████, Quick scan flora en fauna Groot Onderhoud 2017 -2021. Den Nul, Boskamp, Broekslag Wijhe, De Enk Raalte en Westdorp Raalte. ECOquickscan, 4 juli 2016.
- ██████████, Nader onderzoek flora en fauna Groot onderhoud 2021, Broekslag Wijhe. ECOquickscan, 29 november 2017.
- Duurzaamheidsbeleid SallandWonen – vastgesteld in MT, juli 2019.
- Aanvullende informatie van 7 september 2020.
- ██████████ Aanvulling aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming Broekslag fase 1 te Wijhe. ECOquickscan, 18 september 2020.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 15 april 2020 ontvangen. Op 15 juli 2020 zijn de benodigde stukken²⁷, waaronder het activiteitenplan, ontvangen. Op 23 juli 2020 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 7 september 2020²⁸ ontvangen. Op 18 september 2020 heeft u ook ontheffing voor laatvlieger aangevraagd²⁹.

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel de kennisdocumenten van de gierzwaluw, huismus en gewone en ruige dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Nader onderzoek flora en fauna Groot onderhoud 2021' wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Quickscan in 2016;

²⁷ EDO-kenmerk 2020/0204176

²⁸ EDO-kenmerk 2020/0250216 en 2020/0250217

²⁹ EDO-kenmerk 2020/0260312

- Aanvullend onderzoek in projectgebied Broekslag fase 1 naar gierzwaluw, huismus en vleermuizen in 2017;
- Aanvullend onderzoek in projectgebied Broekslag fase 1 en fase 2 naar gierzwaluw, huismus en vleermuizen in 2020.

Gierzwaluw

De meest geschikte periode om nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw in kaart te brengen is 1 juni tot en met 15 juli. Alle veldbezoeken zijn binnen deze periode uitgevoerd met minimaal 1 veldbezoek in juli en tussen de bezoeken minimaal 10 dagen. Het onderzoek is in de avond uitgevoerd onder de juiste weersomstandigheden. Het voldoet ook aan de beschreven wijze in het kennisdocument. Het onderzoek is naar onze mening voldoende om de aanwezigheid en functies van de gierzwaluw binnen het plangebied vast te kunnen stellen.

Binnen het plangebied zijn vier nesten vastgesteld van de gierzwaluw. Deze bevinden zich op de kopgevels onder de gevelpannen van Julianalaan 56, Emmalaan 1 (2 nesten) en Wilhelminalaan 2. Ook zijn er drie nesten buiten het plangebied vastgesteld. Er is veel activiteit van gierzwaluwen in de wijk. Er werden ongeveer 35 exemplaren laag rondvliegend waargenomen en meer op grotere hoogte. In 2020 zijn op de kopgevels aan de Emmalaan 12 en de Willem de Zwijgerlaan 6 ook elk één nest waargenomen.

Huisemus

In mei is onderzoek naar de huismussen gedaan. Dit is in de optimale periode om nestindicatie waarnemingen te doen. Het onderzoek is door een ervaren ecooloog in de ochtend uitgevoerd. De geleverde inspanning is voldoende om de aan of afwezigheid van nesten of rustplaatsen van de huismus te kunnen bepalen.

Van de huismus zijn negen nestlocaties waargenomen in 2017. Deze nesten bevinden zich voornamelijk onder de dakpannen aan de Willem de Zwijgerlaan en de Beatrixlaan. In het aanvullende onderzoek in 2020 zijn enkele nieuwe nesten en verplaatste nesten waargenomen, namelijk op de locatie:

- Willem de Zwijgerlaan 25: Hier waren 2 huismusnesten aangetroffen in 2017, nu 1. Op nummer 27 (buiten het plangebied) is een extra huismusnest aangetroffen. Mogelijk dat 1 nest is verplaatst;
- Julianalaan 54: 1 huismusnest (in 2017 was hier geen nest waargenomen);
- Beatrixlaan 17: 1 huismusnest en schuilplaats.
- Beatrixlaan 23: 1 huismusnest.

Bij de mitigatie wordt uit gegaan van deze nieuwe, hogere aantallen huismusnesten.

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen heeft plaatsgevonden in 2017 en 2020. De veldbezoeken zijn binnen de gestelde perioden uitgevoerd en onder de juiste weersomstandigheden. Het voldoet ook aan het beschreven onderzoek in het vleermuisprotocol. Het getroffen onderzoek is naar onze mening voldoende om de aanwezigheid en functies van vleermuizen binnen het plangebied vast te kunnen stellen.

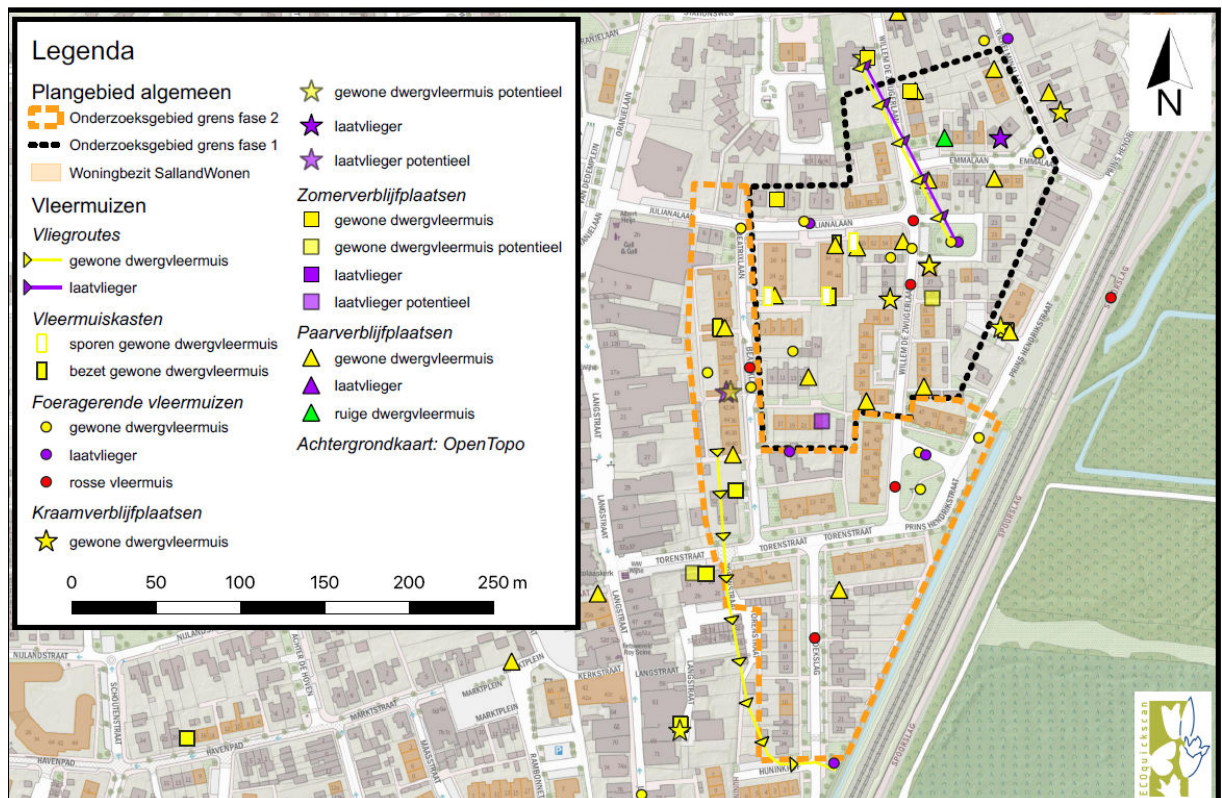
Foerageergebieden en vliegroutes

Tijdens het onderzoek zijn vier vleermuissoorten waargenomen, namelijk gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. De laatvlieger is op 8 juni en 7 juli 2017, langs vliegend en foeragerend waargenomen. Een enkele rosse vleermuis is hoog overvliegend waargenomen. De gewone dwergvleermuis is in grote aantallen tijdens alle onderzoekrondes waargenomen in en in de directe omgeving van het plangebied. In totaal foerageren in en aansluitend aan het plangebied tussen de 5 tot 10 exemplaren. Direct na het uitvliegen uit de verblijfplaatsen zijn er meer exemplaren aan het foerageren in het plangebied. Het grasveld ten oosten van de kruising van de Willem de Zwijgerlaan met de Julianalaan wordt veelvuldig gebruikt om te foerageren. Ook is een vliegroute vastgesteld: direct aansluitend aan het plangebied loopt deze tussen het gebouw aan de Stationsweg 16 en het grasveld ten oosten van de kruising van de Willem de Zwijgerlaan met de Julianalaan.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn de volgende verblijfplaatsen vastgesteld:

- Eén kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in de nok van de hoekwoning aan de Willem de Zwijgerlaan 25;
- Eén zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in een kast aan de Julianalaan 50;
- Vier paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, waarvan één in een kast en de rest vermoedelijk onder de gevelpannen van de kopgevels;
- Eén paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis;
- In 2020 in daarnaast aan de Julianalaan 56 een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis waargenomen en vermoedelijk een zomerverblijfplaats van de laatvlieger op Beatrixlaan 23.



Figuur 2 - onderzoeksresultaten vleermuizen

C1.2 Effectbeoordeling en mitigatie

Door de werkzaamheden gaan de volgende verblijfplaatsen verloren:

- Zes nestlocaties van gierzwaluw;
- Twaalf nestlocaties van huismus;
- Eén kraamverblijfplaats, een zomerverblijfplaats en vijf paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis;
- Eén paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis;
- Eén zomerverblijfplaats van de laatvlieger.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de aanvraag en aanvullende informatie zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de gierzwaluw, huismus, gewone en ruige dwergvleermuis of worden door ons als afdoende beoordeeld (laatvlieger). Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de betreffende soorten zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

Algemeen

- Ongeschikt maken buiten de kwetsbare perioden. De beste tijd voor ongeschikt maken is rond oktober. De beste tijd voor de uitvoering van de werkzaamheden is november tot maart.
- De woningen met huismussen en vleermuizen worden circa één week voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken gebeurt door spouwborstels, vogelvides en/of vleermuisflappen te plaatsen om aanwezige dieren de gelegenheid te geven de bebouwing te verlaten. In overleg met een ecologisch deskundige worden het gebruikte middel en de exacte locaties ervan bepaald. Hierdoor kunnen de dieren het gebouw verlaten, maar niet meer terugkeren. En wordt voorkomen dat dieren onverhoeds worden gedood.
- Bij vleermuisverblijfplaatsen wordt na het ongeschikt maken, minimaal drie nachten met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden (>10 graden, weinig wind en maximaal motregen) gewacht met de werkzaamheden, totdat de vleermuizen zijn uitgeweken naar een alternatieve verblijfplaats. Voorafgaand wordt (onder geschikte vliegomstandigheden) een uitvliegcheck

uitgevoerd door de een ecologisch deskundige om na te gaan of vleermuizen de bebouwing daadwerkelijk verlaten hebben. Mocht dit niet het geval zijn dan worden extra maatregelen getroffen om de bebouwing wel ongeschikt te maken.

Aanbieden tijdelijke verblijfplaatsen

- Gierzwaluwen zijn in de periode dat de werkzaamheden worden uitgevoerd niet in Nederland aanwezig. Op het moment dat ze terugkomen, heeft aanvrager nieuwe, permanent verblijfplaatsen gerealiseerd. Tijdelijke maatregelen zijn daarom niet nodig.
- Voor huismus worden tijdig vervangende tijdelijke voorzieningen getroffen. Dit in de vorm van 18 huismuskasten (type HMT1 Faunaprojecten). In het projectgebied zijn 12 huismusnesten aangetroffen. In de omgeving van het projectgebied zijn veel geschikte en potentiële andere verblijfplaatsen, die tezamen met de 18 huismuskasten voldoende mogelijkheden bieden voor de huismussen om een alternatieve verblijfplaatsen te vinden tijdens de werkzaamheden.
- Voor de drie vleermuissoorten worden tijdige vervangende voorzieningen getroffen. Er worden 24 vleermuis kasten opgehangen die geschikt zijn als zomer- en paarverblijfplaats en in milde winters voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Ook zijn 4 kraamkasten voor de gewone dwergvleermuis aanwezig binnen 200 meter van de huidige verblijfplaats. Deze kasten zijn in maart 2020 geplaatst. Door deze ruime mitigatie zijn er voldoende alternatieve verblijfplaatsen tijdens de werkzaamheden. De kasten worden pas verwijderd nadat deze minimaal zes maanden (voor zomer/paarverblijfplaatsen) gelijktijdig met de permanente voorzieningen aanwezig zijn geweest, waarbij alleen de actieve maanden april-oktober gelden. Voor de kraamverblijfplaats geldt deze minimaal 1 kraamseizoen gelijktijdig aanwezig moet zijn.

Permanente maatregelen

- Er wordt voorzien in permanente, duurzame voorzieningen voor gierzwaluw, huismus en vleermuizen.
- De kopgevels van 9 woningen worden geschikt gemaakt voor de gierzwaluw. Dit doet aanvrager door een invliegopening (zoals een spleet) te maken van 3,5 a 4 cm tussen gevelpan en boeiplank. Hierdoor wordt voor geschikte, duurzame nestplaatsen gezorgd. Omdat deze op de 6 kopgevels met de huidige verblijfplaatsen worden geplaatst inclusief extra nestplaatsen op 3 kopgevels, is de kans op succesvolle mitigatie groot.
- Voor huismussen wordt verhoogd vogelschroot geplaatst bij alle woningen waar dakrenovatie is voorzien (totaal 26 woningen). Verhoogd vogelschroot staat bekend als een succesvolle en duurzame mitigerende maatregel. Doordat er tijdig ruimschoots wordt gecompenseerd komt de lokale staat van instandhouding niet in gevaar.
- Voor vleermuizen wordt gezorgd voor voldoende paar- en zomerverblijfplaatsen en kraamverblijfplaatsen. Dit in de vorm van gevelbetimmering bij vier kopgevels en overstekken van de nieuwe daken bij 5 andere kopgevels. Door te zorgen voor overstekken worden ruimten gecreëerd die geschikt zijn als paar- en zomerverblijfplaats voor gewone en ruige dwergvleermuis. Gevelbetimmering wordt door aanvrager geschikt gezien als kraamverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis en als zomerverblijfplaats voor laatvlieger. Tevens kan gevelbetimmering in zomer en paarperioden gebruikt worden door vleermuizen als verblijfplaats. Het ontwerp ervan is door aanvrager toegespitst op de eisen die gewone dwergvleermuis en laatvlieger eraan stellen. Opmerking: voor de laatvlieger nemen we aanvullend de voorwaarde op dat tussen gevelbetimmering en dakbeschot de ruimte naar boven toe taps toe loopt met een afstand van 3 a 4 cm terug lopend naar 1 cm. Daarnaast wordt er gezorgd voor voldoende grip en ruw materiaal bij de ingang van de invliegopeningen, bijvoorbeeld door plaatsing van latjes.

Monitoring

Aanvrager heeft niet aan kunnen tonen dat gevelbetimmering succesvol is gebleken bij vergelijkbare projecten. Omdat een kraamverblijfplaats een essentieel onderdeel is van een populatie vragen we de alternatieve verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis te monitoren. De staat van instandhouding van laatvlieger is 'matig ongunstig'. Laatvlieger is erg kritisch bij het accepteren van vervangende verblijfplaatsen. Op het moment is nog weinig bekend over wat succesvolle alternatieve verblijfplaatsen voor deze soort zijn. Daarom schrijven we ook bij deze soort monitoring voor.

Voor beide soorten wordt gevelbetimmering toegepast. Dit betekent dat de monitoring op dezelfde locaties plaatsvindt en wordt toegespitst op beide soorten bij de 4 kopgevels waar de gevelbetimmering is aangebracht.

Aanvrager heeft verzocht om een afwijkend monitoringsplan van beide soorten op te stellen. Wij gaan hierin alleen akkoord als met de gebruikte methode aangetoond kan worden dat de soort aan- dan wel afwezig is in de aangeboden verblijfplaatsen of dat de soort(en) gebruik maken van een nieuwe alternatieve verblijfplaats. Aanvrager dient het alternatieve monitoringsplan ter goedkeuring voor te leggen aan bevoegd gezag.

Staat van instandhouding

Gierzwaluw

De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is recent als 'zeer ongunstig' beoordeeld³⁰. De NDFF telt veel waarnemingen binnen een straal van een kilometer van de projectlocatie in de afgelopen 5 jaar. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van gierzwaluw niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Huismus

De staat van instandhouding van de huismus is laatste jaren verslechterd. In Wijhe is de huismus talrijk. De woningen in het projectgebied zijn door de bouwstijl erg geschikt als nestplaats voor de huismus. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van de huismus niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Gewone dwergvleermuis

De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is recent als 'onbekend' beoordeeld³¹. Gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide en de algemeenste vleermuissoort in Nederland. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft waarschijnlijk te maken met de druk waaronder verblijfplaatsen staan. In Wijhe zijn waarnemingen van gewone dwergvleermuis zeer algemeen. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van gewone dwergvleermuis niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Laatvlieger

De landelijke staat van instandhouding van laatvlieger is recent beoordeeld als 'matig ongunstig'. In vergelijking met de gewone dwergvleermuis komt de laatvlieger een stuk minder algemeen voor. In Wijhe zijn waarnemingen van laatvlieger vrij algemeen. Er zijn geen trends beschikbaar. Door te monitoren of de genomen maatregel voldoende is en de verder genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van laatvlieger niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Ruige dwergvleermuis

De landelijke staat van instandhouding van ruige dwergvleermuis is recent beoordeeld als 'matig ongunstig'. Ruige dwergvleermuis is een wijdverspreide en een algemene vleermuissoort in Nederland. De aantallen in het najaar worden geschat op 50.000 tot 100.000 dieren. Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft waarschijnlijk te maken met de druk waaronder verblijfplaatsen staan. In Wijhe zijn er meerdere waarnemingen van ruige dwergvleermuis. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van de ruige dwergvleermuis niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van verduurzaming van woningen in Wijhe leiden tot het overtreden van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1 tweede lid en artikel 3.5, vierde lid uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

U heeft ook ontheffing aangevraagd van de verboden om de aangevraagde soorten te verstoren. Bij het plannen van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de gierzwaluw, huismus en vleermuizen. Daarom is geen sprake van het verstoren van deze soorten. Ontheffing van deze verboden is niet noodzakelijk.

³⁰ Wageningen UR. Vogel en Habitatrichtlijnrapportage 2019.

³¹ Wageningen UR. Vogel en Habitatrichtlijnrapportage 2019.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat een andere bevredigende oplossing voldoende is overwogen. Het uitvoeren van het project kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Alternatieve inrichtingsplannen zijn geen optie. De huidige portiekflats zijn in een verouderde staat en toe aan renovatie. Door het realiseren van energetische maatregelen worden de gebouwen voorzien van een hoger energielabel en wordt de wijk duurzamer en milieuvriendelijker. Het achterwege blijven van renovatie is geen optie. Alternatief is het slopen van de gebouwen en plaatsen van nieuwbouw. Dit is zeer kostenverhogend en bovendien heeft het geen meerwaarde voor de aanwezige soorten.

De uitvoering van de werkzaamheden is door de aanvrager bewust gepland in de periode november tot maart. Dit is de minst kwetsbare periode voor de aanwezige soorten en verblijfplaatsen. Gierzwaluwen zijn in deze periode in Afrika. De werkzaamheden en definitieve mitigatie is dus afgerond voordat ze eind april weer terugkeren. Huismussen gebruiken jaarrond het nest, maar door niet in de broedperiode te werken blijft de verstoring zo klein mogelijk. Vleermuizen zijn in deze periode met winterrust en er zijn geen massawinterverblijven aangetroffen waardoor dit voor vleermuizen ook de minst kwetsbare periode is om werkzaamheden uit te voeren. Er wordt zoveel mogelijk per blok gewerkt wat voor huismus het voordeel oplevert dat er gedurende de uitvoering steeds meer plekken weer beschikbaar komen. Hiermee is voldoende aangetoond dat dit de meest bevredigende oplossing is.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenoemde activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' (vogels) en in het belang van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (vleermuizen).

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

De renovatie dient ter uitwerking van afspraken die gemaakt zijn in het Convenant Energiebesparing Huursector. Afgesproken is dat in 2020 ten minste een gemiddeld energielabel B wordt bereikt voor de totale huurwoningvoorraad van de woningcorporaties. Dat komt overeen met een besparing op het gebouw gebonden energieverbruik van bestaande corporatiewoningen van 33% in de periode 2008 tot en met 2020. Ook SWZ heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad op gemiddeld energielabel B te brengen. Om dit te bereiken worden de spouwmuren geïsoleerd. Daarnaast is de huidige dakbedekking in verouderde staat waardoor het vervangen moet worden. Na de werkzaamheden voldoen de woningen aan de huidige eisen voor woningen, gemiddeld wordt het energielabel verhoogd van D/E naar B.

Daarnaast blijkt uit een analyse van RIVM een consistente associatie tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Veel klachten zijn afkomstig uit huurwoningen. Klachten over het binnenmilieu worden vooral toegewezen aan schimmels, asbest, vocht, plaagdieren en gebrekkige ventilatie. De geplande werkzaamheden hebben een positief effect op het binnenklimaat van de portiekflats. Door de renovatiewerkzaamheden ontstaan veel minder vochtproblemen en worden gezondheidsrisico's verminderd.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb³² houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb³³. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten en rustplaatsen van gierzwaluw en huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen³⁴ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone

³² Art. 1.10, derde lid Wnb

³³ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

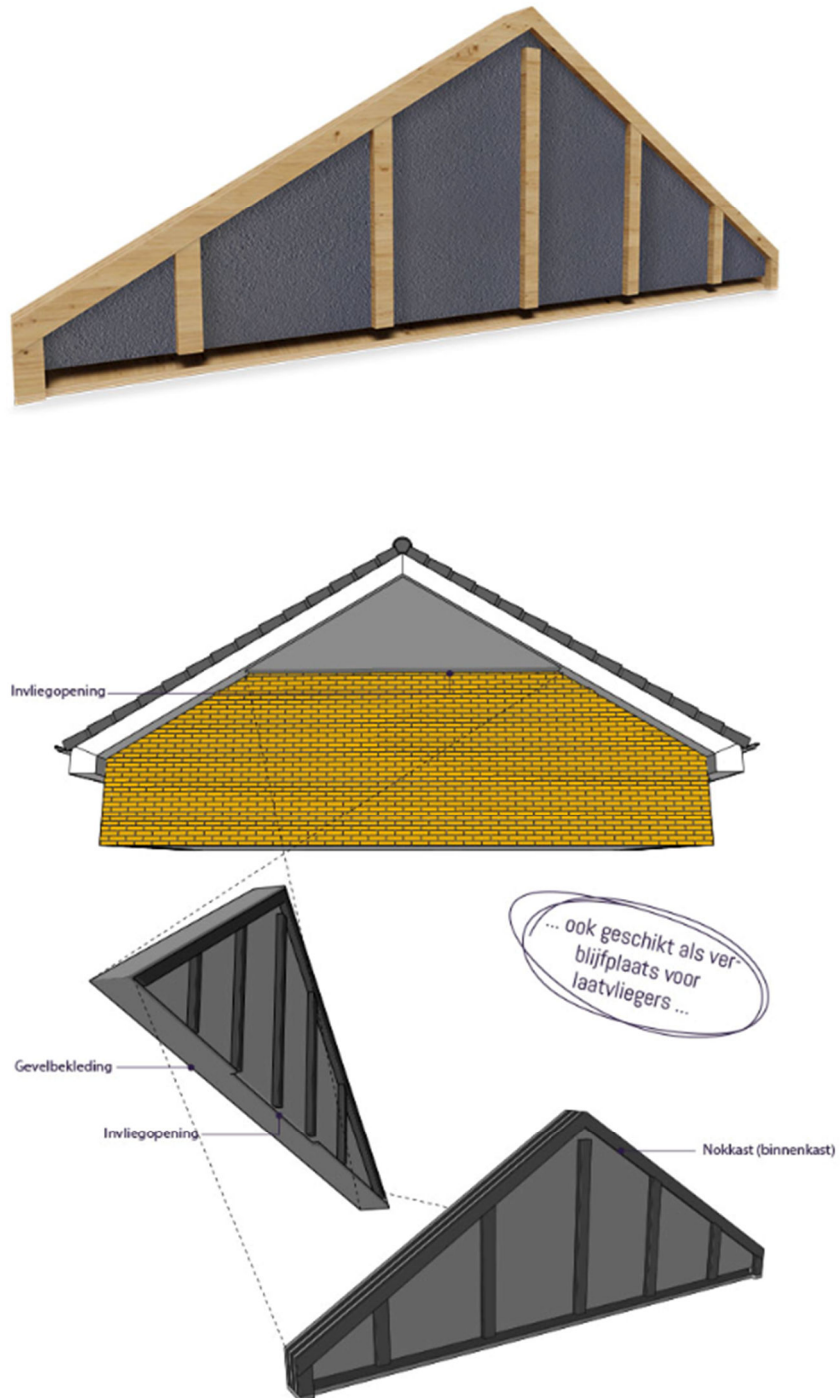
dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen³⁵, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

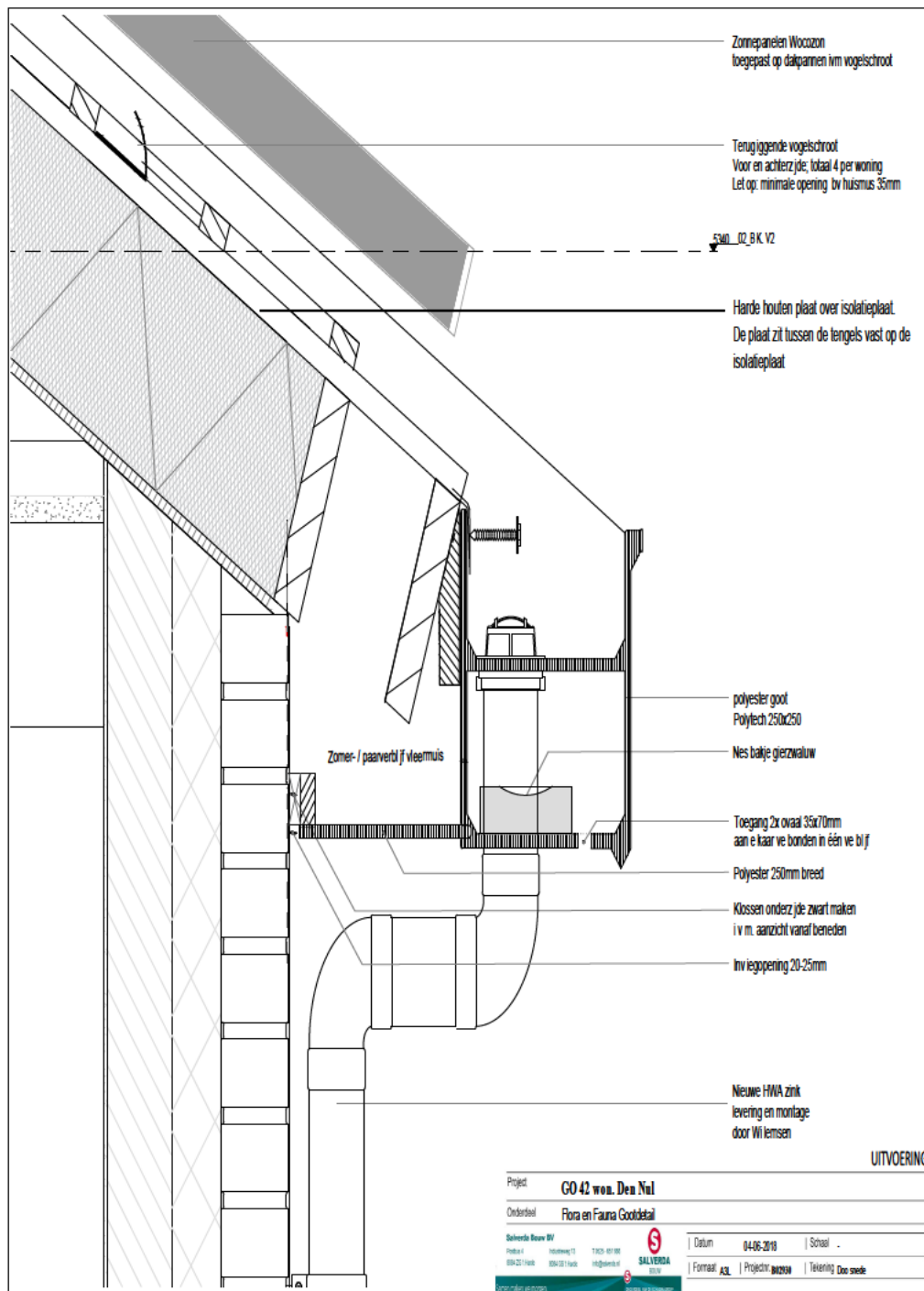
³⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

³⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

BIJLAGE 3 – MITIGERENDE MAATREGELEN VLEERMUIZEN



VMN1 - gevelbetimmering van Faunaprojecten



Detailtekening van definitieve mitigatie voor paar- en zomerverblijven

1/1